

Regeringskansliet

Yttrande avseende förordning om stöd för gröna och trygga samhällen

Sammanfattning

- Örebro kommun ser positivt på ett möjligt införande av stöd för åtgärder inom Gröna och trygga samhällen
- Syftet att utveckla områden med hjälp av stadsgrönska och ekosystemtjänster bör tolkas brett och inbegripa sociala åtgärder och investeringar i stadsgrönska
- Stödet bör vara öppet för kunskapshöjande och kunskapsförmedlande projekt

Örebro kommuns synpunkter

Örebro kommun ser positivt på ett möjligt införande av stöd för åtgärder inom Gröna och trygga samhällen.

Örebro kommun har genomfört projekt inom satsningarna *Utemiljöer i socioekonomiskt utsatta områden* samt *Grönare städer* och svarar på remissen utifrån erfarenheterna av dessa två stöd. Vi vill framföra synpunkter som berör vilken typ av åtgärder som kan komma att godkännas inom stödet för *Gröna och trygga samhällen*. Det handlar om vad som kommer att räknas som utveckling av stadsgrönska och ekosystemtjänster samt ett önskemål om att även kunskapshöjande åtgärder ska kunna godkännas inom stödet.

Bedömning av stödberättigade projekt – vad räknas som utveckling av gröna miljöer?

Syftet med stödet är att utveckla områden med socioekonomiska utmaningar. Förordningsförslagets syfte lyder: ”*Syftet är att utveckla dessa områden i en grön och hälsosam riktning samt bidra i arbetet med att nå miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö samtidigt som det skapas trygga, trivsamma och inkluderande utemiljöer med särskild omsorg om åtgärdernas gestaltning.*”

I förslaget diskuteras att syftet ska nås genom att öka och utveckla stadsgrönska. Örebro kommun ser det som centralt för stödets effektivitet att utveckling av grönområden kommer att accepteras inom stödet även om det innebär åtgärder som inte bara handlar om att anlägga ny grönska utan även ”hårda” åtgärder som anläggning av aktivitets- och mötesplatser i gröna miljöer. Det handlar alltså om åtgärder som innebär att grönområdets kvalitet ökar även om grönytan minskar något.

Örebro kommuns erfarenhet från stödet *Grönare städer* är att ett allt för stelbent fokus på anläggning av ny grönska kan vara negativt för syftet om fler ska kunna ta del av gröna och hälsofrämjande miljöer. I majoriteten av våra socioekonomiskt utsatta områden i Örebro finns det inte brist på grönområden, tvärtom. Däremot är de sociala värdena lågt utvecklade i dessa grönområden, vilket gör att de inte nyttjas så mycket och ibland upplevs som otrygga och hotfulla. Prioriterade åtgärder kan därför handla om att förbättra tillgängligheten med bra gångstigar, och att anlägga mötes- och aktivitetsplatser i park- och naturmiljöer som bäddar för lek, träning och sociala möten.

Plantering av träd, buskar och perenner för att öka skönhetsvärden och sinnesupplevelser är också viktigt men dessa åtgärder kostar förhållandevis lite jämfört med de ”hårda”. Ett exempel på det är projektet i Varbergaskogen som Örebro kommun genomförde med stöd av *Utemiljöer i socioekonomiskt utsatta områden*. I detta projekt gick den största delen av budgeten till inköp av lek- och träningsutrustning och byggnation av olika mötes- och aktivitetsplatser, men projektet lever väl upp till syftet om att utveckla gröna och hälsosamma miljöer och öka tillgängligheten till dessa. Skogs- och parkmiljöerna som var aktuella i projektet fanns redan, men utvecklingen av de sociala värdena i de här miljöerna har gjort att de nu är mycket välbesökta. Betydligt fler använder skogen och parkerna, och dessa miljöer har blivit både tryggare, trivsammare och mer inkluderande.

Örebro kommun ser det därför som värdefullt om just syftet för *Gröna och trygga samhällen* är styrande vid bedömning, och att en helhetsbedömning av projekten görs där det spelar mindre roll vad de ingående åtgärderna består i. Det vore synd om bedömningen av åtgärder blev lika strikt som den var inom stödet *Grönare städer*. Ett exempel är Örebro kommuns projekt

Leklyftet inom *Grönare städer*. Där godkändes t.ex. inte utplacering av naturmaterial som stock och sten som åtgärd i de gröna leklandskap som projektet skulle anlägga. Enkel vattenpump godkändes för vattenlek, men inte gjutningar i betong för t.ex. en lek-bäck. Vi menar att satsningen har bättre förutsättningar att bli effektiv om ansökningarna kan prövas mot syftet och övergripande vägledning snarare än att godkända åtgärder preciseras alltför snävt på förhand.

Vilka ekosystemtjänster som prioriteras inom stödet bör förtydligas i vägledning, särskilt utifrån stödets två övergripande mål – grönt och tryggt. Ekosystemtjänster är ett mycket brett begrepp och åtgärder i grönstrukturen kommer att gynna vissa och missgynna andra. Det bör därför tydligare framgå vilka ekosystemtjänster som stödet syftar till att stärka särskilt vad gäller kulturella ekosystemtjänster och hur dessa inom stödet kan stärkas genom sociala investeringar i grönstrukturen som trygghetsröjningar, lektytor och andra samlingspunkter.

Utvecklingsfrågor kräver kunskap

Det framhålls att det är positivt med innovativa projekt, men precis som med tidigare stöd till utveckling av utemiljöer så är inriktningen framför allt på fysiska åtgärder.

Det skulle vara positivt om det skulle vara möjligt att söka för utvecklingsprojekt där t.ex. omvärldsbevakning för att lära av goda exempel ingick. Att bygga grönare städer handlar mycket om lärande, inte bara utförande – inte bara om att gräva och plantera, utan minst lika mycket om att som organisation öka förståelse och samsyn. Örebro kommun tror därför att det vore positivt för arbetet med mångfunktionell stadsgröniska om även projektidéer som var mer utforskande i sin karaktär kunde beviljas inom stödet.

Ärendets beredning

Beslut i detta ärende har fattats Patrik Kindström, tf Stadsbyggnadschef. I beredningen har följande personer deltagit: Mimmi Beckman (Planerare, Tekniska förvaltningen), Lovisa Berg (Landskapsarkitekt, Stadsbyggnad) samt Erik Göthlin (kommunekolog, Samhällsbyggnad), föredragande.

Patrik Kindström
Tf Stadsbyggnadschef

Erik Göthlin
Kommunekolog